

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo:

Ljubljana, Dalmatinova ul. št. 3.

Naslov uprave: „ZARJA“
v Ljubljani.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto dne 17. junija 1922.

Ne demagogija, resno
delo vodi k zmagi!

Posamezna številka stane 1 Din.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno.
Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštnine proste.

Oglasi po dogovoru.

Draginja in vlada.

Kljub številnim naredbam v svrhu pobiranja draginje draginja od dne do dne silovito narašča. Istina je, da je draginja do neke mere posledica svetovne vojne, da je zavisna deloma od vzrokov, ki so mednarodnega značaja, vendar ima vlada na razpolago sto in sto sredstev, s katerimi bi mogla draginjo, če ne popolnoma odpraviti, vsaj držati v primernih mejah. Toda naša vlada stoji preveč pod vplivom agrarcev in velebank in zato ni pričakovati od nje da bi ukrenila kaj resnega in izdatnega v odpravo draginje. Naredbe, ki so bile izdane, ne morejo imeti nobenega ugodnega rezultata, ker se skrbno ogibljejo prijati zlo tam, kjer bi se ga dalo občutno zagrabit. Vse naredbe proti draginji so samo pesek v oči in se tudi tukaj ponavlja stara istina, da se male lumpe obeša, velike se pa izpušča. Kaj nam pomaga, če morajo imeti trgovci še tako točno in na vidnem kraju označene cene blaga, katero je naprodaj, če se pa na drugi strani pušča bankam in veletrgovcem pokupiti vse žito še na polju, nagomiliti ogromne količine po skladiščih in potem umetno dvigati cene. Za te velike oderuhe in pijavke ni nobenih zakonov in nobenih odredb in ravno oni so, ki najbolj podražujejo življenje, ker dražijo kruh, ki je podlaga vsemu drugemu. Tu bi bilo treba zastaviti državni aparat pa bi se stvar kmalu obrnila na bolje in bi bila sodišča v precejšnji meri razbremenjena, ker bi jim ne bilo treba preganjati onih malih trgovcev, katerih pregreha ne dosega stotinke zla, ki ga brez kazni započenjajo veliki izkoriščevalci.

Vlada je dovolila neomejen izvoz mesa iz države, češ, da se mora pomagati kmetu, da ni krme itd. Posledica je bila, da so se cene mesu dvignile do vrtoglavih višin, mali kmet od tega nima ničesar, ker se je takoj vse drugo v istem razmerju podražilo, v vsakem večjem centru je pa nastalo pomanjkanje in glad. Od vseh strani prihajajo pritožbe, da se tako ne da več živeti, toda vlada je za vse gluha in slepa.

Res je sicer, da se za čin ministra pri nas ne zahteva bog zna kake kvalifikacije, toda toliko spoznanja bi gospoda v vladi vendar morala imeti, da bi že uvidela, da mora taka prehranjevalna politika vesti neizogibno v katastrofo. Absurdno in največji škandal, da mora ogromna večina ljudstva v državi, ki je po naravnem bogastvu ena izmed prvih v Evropi, gospodarsko propadati, trpeti pomanjkanje in glad. Če naša vlada tega ne dela namenoma, je položaj ljudstva v prehranjevalnem pogledu obtožujoč dokaz zanikarnosti in nespособnosti vlade.

Življenski interes vlade je, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi stremi za tem, da ostanejo cene živilom nizke in kolikor mogoče stabilne. Največja napaka pri nas je bila, da se je po prevratu dopustila prosta trgovina. Država bi bila morala sebi pridržati pregled in kontrolo nad produkcijo in konzumom ter dopuščati izvoz samo onega, kar se more brez škode za domačega konzumenta pogrešati v državi. Vlada je vse to zanemarila, dela se popolnoma nesistematično ter dopušča tak način izvažanja, ki omogoča izvozniciarskim bankam rafinirano špekulacijo, katera goljufa na eni strani producenta, na drugi strani pa nalaga domačemu konzumentu ogromne eksportne ce-

ne. Vsled tega so cene živilom pretirane in nestalne ter imajo za direktno posledico neprestana mezdná gibanja, kar ovira razvoj industrije v državi ter ubija njeno konkurenčno zmožnost.

Zlasti v južnem delu naše države se bavijo nekatere banke izključno s trgovino z živili. Te so najogabnejši krvosesi na ljudskem telesu, one ne iščejo dobička samo pri izvozu, nego store tudi vse, da oslabe kolikor največ mogoče vrednost našega denarja, kar jim tudi donaša velikanske dobičke.

Da imamo skupščino, kakršne bi bilo treba, bi mogla brzo napraviti red. Toda od naše skupščine v sedanjosti sestavi ne moremo ničesar pričakovati. Kar je še notri ostalo poslancev, jih je velika večina popolnoma nesposobna, da bi mogla samo slediti obravnavi predmetov, ki naj bi se tam razpravljali. Tega se nekateri sami prav dobro zavedajo, ker se skupščine zelo previdno ogibljejo in samo črno kavo pijejo po belgrajskih kavarnah. Vsled tega ni tu nikogar, ki bi mogel zabraniti vladnim strankam, da ne bi izdajale ukrepov, ki uničujejo narod in koristijo samo nekaterim milijonarjem.

Vladajoči krogi in njihovi svetovalci se mogoče zavedajo, da je skrajno napetemu položaju pri nas v prvi vrsti kriva neznošna draginja. Kdor živi danes od svojega dela, nima druge skrbi, kakor kako se bo oblekel in kaj bo jedel, to so postali že naravnost problemi, ki tarejo človeka noč in dan ter mu jemljejo možnost za vsako drugo razmišljanje. In te vrste ljudi je ogromna večina. Najbolj bedno je seveda delavstvo in uradništvo, ki zasluži komaj toliko, da si reši golo življenje. Niti misliti pa ne sme na kake kulturne potrebe, na izobrazbo otrok itd.

Interesantno in poučno je primerjati današnje zaslužke in cene blaga z onimi v predvojnem času. Vzemimo človeka, ki je pred vojno zaslužil okroglo 300 K na mesec in ki dobi danes primeroma 4000 K. S tedanjim zaslužkom si je mogel kupiti 4 prav dobre možke obleke, najmanj tako dobre, da danes te vrste niti ene ne dobi za svojo mesečno plačo. Mesa je lahko kupil približno 300 kg, a danes ga ne dobi niti 60 kg. Tako primerjalno tabelo bi se dalo sestaviti glede vseh predmetov, ki so potrebni človeku za njegov obstoj. Pri tem je treba pomisliti, da se o kakem posebnem blagostanju pri nas že v predvojnem času ni moglo govoriti. Pač pa je blagodejno vplivala stabilnost cen, tako da si je mogel človek napraviti proračun, ki je vsaj za eno leto veljal, danes ga pa ne moreš napraviti niti za en mesec, ker se cene dnevno izpreminjajo.

Razmere so torej take, da je ljudstvo, ki živi od svojega dela, vedno bližje skrajnemu obupu. Na eni strani vedno večja obubožanost, gospodarsko propadanje ljudskih mas, na drugi strani pa gonjenje milijonskih imetij v rokih male peščice ljudi. Popolnoma napačno je, ako sodi vlada razpoloženje ljudstva po kakih več ali manj navdušenih manifestacijah, kjer nastopajo deca, radovedneži in pa ljudje, katerim je samo za „hec“. Iz takih pojavov naj merodajni faktorji nikar ne sklepajo, da je narod zadovoljen z njihovo vlado. Taka površna sodba je zmotna in bi mogla biti v danem momentu usodepolna. Kdor si hoče napraviti pravo sliko

stanja, v katerem živi ljudstvo, naj se potruzi na trg, kjer se obupane gospodnje zgražajo nad strašnimi cenami, ali pa naj malo pogleda v stanovanje delavca ali uradnika in vpraša, s čim se rodbina preživlja. Tudi razgovori in tarnanja v tramvaju in železniških vozovih bi dala komu misliti. Ni dolgo tega, ko so imeli v Ljubljani v Mestnem domu neko zborovanje, kjer je postalo nekemu ministru tako vroče, da jo je

kar s shoda popihal. Pa tudi zadnji protestni shod zoper nasilni razpust občinskega sveta ljubljanskega v Unioni je pokazal, kako silno je naše ljudstvo zadovoljno s sedanjo vlado.

Delovno ljudstvo, osobito delavec in uradnik sta danes izročena na milost in nemilost kapitalističnim izkoriščevalcem, katerih se ne bosta prej otrsela, dokler se postavita ramo ob ramo v eno fronto. Za to spoznanje je pa dvanaesta ura že odbila.

Ne razdirajte organizacij!

Ustanovili smo svojo „Zarjo“ z najboljšim namenom, da razširjamo socialistično misel in da utrjujemo delavske razredne organizacije in njih pokret sploh. Dokazali smo že v obeh številkah, da je naš namen resen in vsakdo, ki čita „Zarjo“ in pa napade nanjo, se je moral prepričati, da se mora ves organizirani proletarijat strniti in res očistiti tisto, kar mu dela sramoto. Kljub naši resnobi, se je pričel v „Napreju“ ogaben boj proti „Zarji“, na sejah in konferencah se pa nadaljuje osebni boj kakor ga že gonijo „čisti“ socialisti nad trčetrt leta.

Vsem resnim sodrugom je znano, da tako zavratno delo, ki ni utemeljeno in ima le namen jemati ugled poštenim našim sobojevnikom, ne more koristiti solidarnosti, pač pa rahlja in razdira medsebojno zaupanje v organizaciji.

Mi Vam, sodrugi, ne branimo čitati „Naprej“, pravimo pa, da čitajte tudi „Zarjo“ in sodite: sodite mirno in trezno, ali je resen list boljši, ali pa list, ki se bavi s škandalskimi aferami in vleče za nos čitatelje s praznimi besedami o nagradah, korupciji in redu.

Osebna gonja, ki jo danes vodi patentirani tajnik je taka, da lahko napravi razkol v organizacijah. Z ozirom na to nevarnost prosimo vse sodruge, da se ne dajo zavesti v prepire. Ostanite vsi v organizaciji, razpravljajte o načelih, o pisavi obeh listov, pa boste sami uvideli polagoma, da organizacije lahko složno delajo, se lahko sporazumevajo, če ne bi bilo ljudi, ki delajo v njih osebne prepire. Takim škodljivcem je treba zavezati jezik, jim pokazati vrata.

Vojaška delavnica v Vevčah.

V Vevčah poleg papirnice so postavljene še izza Avstro-ogrske vojne barake, v katerih izvršuje vojaška komanda pod imenom „Vojna opečna radionica“ vojaško obleko.

Število zaposlenih 450 izpričuje, da je ta delavnica neprecenljive važnosti za tamošnje okolice. Delavnica nudi tamošnjemu prebivalstvu vsaj najpotrebnejši zaslužek in je torej močan faktor v gospodarskem življenju okoličanov, ki jim zemlja ne nudi zadostnega zaslužka in preživljanja. Tekom časa je zrasel v okoličih Vevč priden, dobro uporabljen in zanesljiv kader krojačic. Soglasna sodba vseh strokovnjakov in delodajalcev je, da so delavne moči prvovrstne, vestne in kar je zanje glavno — zelo pocene.

Kljub temu pa se vrše že dalj časa enquete, komisije, ki ugibajo, kako bi ohranili pridnim, zaslužka potrebnim krojačicam vsaj delovno možnost. Vojaška uprava je namreč ugotovila, da so barake slabe, gnile, za obratovanje neprimerne in zato treba, da se delavnice tam opuste, pa se premestijo v Zagreb ali kamor-

koli, kjer bo mogoče dobiti delavniški streho, primerne prostore. Če pa nam sezidate, postavite potrebne obratne prostore, poleg tega pa še prostore za vojaško posadko — tako nekako pravi vojaška uprava — potem smo pripravljeni obratovati v Vevčah naprej. — Poleg tega pa še pristavi ta naša vojaška uprava, da tudi najemnine za obratne prostore niti za posadko ne bi in ne bo plačevala, ker tudi za te izdatke ni kritja. — Mnenja smo, da bi tako tudi marsikdo drugi kaj rad obratoval. Obratne prostore, ki jih predpiše, zastoni, zastoni tudi ubikacije za vojaško posadko. — Vprašanje pa nastane: Kdo bo plačal stroške za delavniške prostore, stroške za vojaške ubikacije. — Če smo prav poučeni, je zgradba po zahtevah vojaške uprave proračunana na 11 in pol milijona naših dobrih kron.

Stremljenje vseh gre sedaj edino za tem, da ostanejo pridne krojačice na delu, da se jim ohrani možnost zaslužka. — Mimogrede: za državno upravo bi ne smel biti postranskega pomena tudi fakt, da delajo te šivilje

najbolj poceni! Poleg tega, da se okolici ohrani zaslužek, ki ga je doslej izplačevala Vojna odečna radionica v Vevčah. Da ostane torej delavnica v Vevčah, na tem so zainteresirani delavci, nič manj pa tudi okoličani sami, trgovci, obrtniki. — Kaj lepo je bilo slišati zaposleno delavstvo, ko je izjavljalo, da bi bili pripravljeni z deleži, torej z denarjem pristradanim in od ust odtrganim, prispevati k zgradbi obratnih prostorov za odečno delavnico. — Pa, kaj odtehta prispevek revnega delavstva proti 11 milijonskim stroškom! Kaplja v morje! Nič ali le malo večji prispevek bi mogle nuditi prizadete občine, kajti doklade večine občin štejejo komaj tisočake, stavba sama pa zahteva milijone. — Kljub temu sta pripravljena prispevati oba dela po svojih močeh.

Ker je torej važno, da se reši eksistenčno vprašanje **dobro uspeva-joče** Vojne odečne radionice v Vevčah, ki je obenem eksistenčno vprašanje številnih družin, zato je treba, da pokaže i vojaška uprava svojo pripravljenost. Naj izroči vojaška uprava delavnico v zadrž. roke. Le takrat se bo mogel udeležiti akcije tudi privatni kapital, če bo udeležen

pri delavnici kot taki, ne pa le pri mrzlem zidu, ki ne donša nobenih obresti in bi bil torej kapital mrtvo naložen.

Povdarjamo, da priznavajo vojaški krogi sami, da je delavna sila pridne naše krojačnice cenejša, da je njen izdelek prvovrsten, zakaj bi torej zametavali delavno silo slovensko. — Čim bi vojaška uprava pristala na to, bi videli, da bi se kaj hitro mogla ustanoviti zadruga, ki bi prevzela obrat v svojo režijo in gotovo je, da bi mogla oddajati še cenejše izdelke, kot jih je nudila doslej Vojna odečna radionica sama. — Vojaška uprava pa bi se morala seveda zavezati, da bo odjemalka vsaj te količine kot doslej. Oba dela zadovoljiva pogodba ni nemogoča. Oba dela pa bi se morala zavedati, da hočeta služiti prizadetim. Vojaška uprava predvsem, da je dolžna deliti zaslužek enakomerno v celi državi, kakor je s krvnim davkom enakomerno obremenjena cela država.

Če bi pa vojaška uprava vztrajala na svojem trdovratnem stališču, potem bo moral izpregovoriti parlament in dopovedati najvišjim vojaškim krogom, da se s pridnim delavnim ljudstvom tako postopati ne sme.

Naše zunanje ministerstvo.

Slovenci se doslej za vnanjo politiko nikoli niso dosti zanimali. V Avstriji sploh ni bilo na to misliti, da bi se bili pečali s tem, ker se je skoro vsa enerzija slovenskih politikov izčrpavala v bojih za slovenske napise in za veljavo slovenščine v šoli in uradu. Zato Slovenci v teh stvarih nimajo nobene prakse in se tudi še sedaj v novi državi premalo interesirajo za vnanje zadeve. Za našo malo buržuazijo mogoče nimajo te stvari niti sedaj večjega pomena, pač pa jih ne sme puščati v nemar organizirano delavstvo, ki mora iskati mednarodnih stikov in jih pospeševati. Zato je pa tudi neobhodno potrebno, da delavstvo opazuje z večjo paznostjo delovanje oficijelne Jugoslavije v inozemstvu. Vodstvo vnanje politike pripada ministrstvu za zunanje zadeve. V tem ministrstvu pa vladajo že od nekdaj prav čedne razmere. To ministrstvo je domena malega zaključenega kroga najbolj reakcionarnih radikalov, kamor nimajo dostopa niti vsi radikalni krogi, kamoli druge stranke. Če bi bili naši zunanji funkcionarji vsaj sposobni! Pa se neprijetno odli-

kujejo po svoji nesposobnosti, neotesanosti in po korupcijskih nagetih, ki nam povzročajo neprestane afeze sedaj v tej, sedaj v oni državi. Potem se ni čuditi, da izgublja država ugled in kredit pri tujih narodih. Zadnjič je poročala „Slobodna Tribuna“, da naš poslanik na Dunaju ne zna nemški, v Budimpešti ne zna madžarski, v Italiji ne zna italijanski in sedanji vodja poslaništva v Parizu ne zna francoski! Kako naj taki diplomate vrše uspešno svojo važno službo za zблиžanje narodov? Kako naj zastopajo interese naše države in naših državljanov v inozemstvu? Skrajni čas je, da pride nekaj svežega zraka v naše zatohlo zunanje ministerstvo. V poslovanje zunanjega ministrstva nima niti naša skupščina nobenega vpogleda, zato se ni čuditi, ako je naše zunanje ministrstvo kovačnica za tajne diplomatske intrige in za pripravljanje bodočih vojn. Predvsem je potrebno, da se konstituirata parlamentarni odbor za zunanjo politiko, ki bo nad njim izvrševal kontrolo in naj bi razkropil kliko, ki neomejeno gospodari v našem zunanjem ministrstvu.

Na naslov gospoda pokrajinskega namestnika ministra Ivana Hribarja.

V petek dne 9. t. m. predpoldne je bilo več uradnikov in uradnic Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani brez vsakršnega poprejšnjega obvestila nenadoma poklicanih pred

neko komisijo v zaslišanje. Izpraševalo se jih je o šolski izobrazbi, kakšne obrti se je kdo izučil, kje je delal pred vstopom v službo bolniške blagajne in druge slične reči. Posebno

radoveden je bil neki gospod Majcen, tajnik demokratske stranke v Ljubljani. Malo je manjkalo, da ta gospod ni vprašal, kako je njih ženam ime, koliko so stare, kako se oblačijo, če znajo kuhati, kaj delajo njih možje in tako dalje.

Marsikomu je zavrela kri, ko je zagledal med člani te „izpraševalne komisije“ gospoda Majcena. Gospod Majcen je bil namreč zapleten v neko dunajsko afero glede krušnih kart. Ker pa doslej ta zadeva ni dovelj pojasnjena, se nam zdi potrebno, da se vsa stvar dožene, preden je mogoče govoriti o tem, ali je g. Majcen kvalificiran za tako komisijo ali ne. Vprašamo torej gospoda ministra pokrajinskega namestnika:

1. Ali Vam je znano, da je gosp. Franc Majcen leta 1918. predsedal dalje časa v preiskovalnem zaporu dunajskega deželnega sodišča?

2. Ali Vam je znano, da je bil g. Franc Majcen izpuščen na svobodo potem, ko je bila preiskava končana, in je državno pravdnitvo dvignilo

zoper njega in drugove obtožbo radi manipulacije s krušnimi kartami?

3. Ali Vam je znano, da je dunajsko deželno sodišče razpisalo za dan 11. novembra 1918 glavno razpravo, ki se pa ni mogla vršiti, ker so gospod Majcen in drugovi pobegnili, izrabivši ugodni trenutek, ki ga je nudil državni prevrat ter, ali se je izrekla obsodba ali oprostitev morda in contumaciam?

4. Ako Vam je bilo to znano, zakaj se niste pomišljali, ko ste imenovali gospoda Majcena v „izpraševalno komisijo“?

5. Ali smatrate, da je gospod Majcen po svoji preteklosti sposoben, da uživa Vaše posebno zaupanje kot član komisije, ki naj dožene poštenost ali nepoštenost drugih?

Prosimo, gospod pokrajinski namestnik, za javno pojasnilo, ker se čutijo prizadeti žaljene v svoji časti, da morajo dati odgovor človeku, o katerem ne vedo, ali je njegova čast pri dunajskem deželnem sodišču oprana ali ne.

Na naslov g. pokrajinskega namestnika!

§ 87. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana določa: „V štirih tednih potem, ko je ukaz o razpustu stopil v pravno moč, mora deželni načelnik razpisati novo volitev.“ Ker je bil ljubljanski občinski svet razpuščen dne 20. maja t. l., morajo biti nove volitve razpisane najkasneje do 17. t. m.

Opozarjamo g. pokrajinskega namestnika na ta termin. V vsaki pravni državi morajo vsa oblastva vestno in strogo respektirati vse veljavne zakone. G. pokrajinski namestnik nam je tudi še ob svojem nastopu izrecno obljubil, da bo vladal strogo po zakonu. Ker nam pa protizakoniti razpust občinskega sveta dokazuje, da tega zagotovila ne smemo vzeti preresno, se resnično bojimo, da bo pokrajinska uprava nathoma prezrla ta zakoniti termin in ne bo razpisala novih volitev. Prav dobro poznamo absolutistična nagnanjenja naših domačih vladnih krogov in se ne bi prav nič čudili, ako bi se naša pokrajinska uprava poživžgala na § 87. občinskega reda, čeprav ima to napako, da je še veljaven. Mi živimo od prevrata sem sicer v novi državi z narodno vlado, ki je pa vse slabe lastnosti in metode prejšnje obdržala in privzela še ne-

kaj balkanskih. Samo od tega, če smo s svojih državnih uradov postrgali črno-rumeno barvo in smo jih poštrihali modro-belo-rdeče, nimamo še prav nobenega haska. Ponižno bi želeli nekaj več notranjega izboljšanja, zlasti nekaj več ustavnosti in zakonitosti! Sicer se po pravici vprašujemo, v čem neki obstoji razlika med Heinom, Schwarzem in Hribarjem?

Še je čas, da g. Hribar pokaže, da ima smisel za ustavnost in zakonitost. Svetujemo mu, naj skliče gremij svojih pravnih strokovnjakov, ki mu bodo gotovo pojasnili, da je takorekoč pravzaprav res treba razpisati do 19. t. m. občinske volitve, ker bi sicer nastopilo v ljubljanski samoupravi ex lex stanje. Če bo g. namestnik pravočasno razpisal volitve, mu prorokujemo, da bo mogoče njegovo ime kljub vsemu na kakem mestu v knjigi domače povestnice zapisano z zlatimi črkami, ker je kot kraljevi namestnik spoštoval zakon tudi takrat, kadar mu je bil neprijeten. Ako pa ne bo pravočasno razpisal volitev, bo pa zapisan v črne bukve, ker je kot zapriseženi kraljevi namestnik vedoma poteptal postavbo!

Malo odgovora „Napreju“.

G. dr. Rezač je začutil potrebo, da se obregne v svojem „lajbžurnalu“ tudi ob mene. To delajo po navadi vsi taki „vestni“ strankini funkcijonarji, ki se jim vsled brezdelnosti kisajo možgani. Spadam v ono vrsto socialistov, ki niso zato socialisti, ker so plačani, kar o g. Rezaču žal ne morem trditi, pa me zato malo briga

mnenje človeka, ki se junaško skrije za šibka pleča odgovornega uradnika vselej takrat, kadar ve, da ne bo mogel odpirati svojih moralnih ust nekaznovan. Dični g. Rezač me skuša pri delavcih, s katerimi sem mnogo let nesebično delal za povzdigo organizacije, osumiti, da sem se od tega delovanja osebno okoristil. Po-

LIŠTEK.

Fran Erjavec:

Problemi Borze Dela.*)

Med posameznimi socialno političnimi inštitucijami je ena izmed najmlajših in razmeroma najmanj poznanih Borza Dela. Kratka zgodovina tega zavoda pri nas je sledeča:

Takoj po zedinjenju je sklenila ljubljanska Narodna vlada glede na veliko tedanjo brezposelnost osnovati Državno posredovalnico za delo. Vodstvo in organizacija tega zavoda je bila poverjena podpisaneu, in je dosegel takoj prve mesece velike uspehe, vsled česar so se osnovala po tem zgledu slične inštitucije tudi po drugih naših pokrajinah, tako v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, a niso mogle doseči onih lepih rezulta-

tov, kakor slovenske. Ta je imela na primer l. 1921. s svojimi podružnicami v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti skupno 32.747 strank prometa in 10.086 uspešnih posredovanj, medtem ko izkazuje vse ostale posredovalnice v državi (belgrajska, zagrebška, sarajevska, banjaluška, tuzlanska in niška) skupno samo 13.606 strank prometa in 2492 uspešnih posredovanj. Da tudi te Borze Dela niso imele večjih uspehov, je vzrok njihova nedostatna organizacija in pomanjkanje vsakega medsebojnega kontakta. Da bi se temu nedostatku opomoglo, se je pripravljval v ministrstvu za socialno politiko že od leta 1920. zakon o Borzah Dela, ki bi jim dal zakonsko podlago ter bi edinstveno in smotreno uredil njihovo poslovanje. To vprašanje je bilo končno rešeno z „Zakonom o Zaščiti Radnika“, ki obsega v svojem četrtem delu (od 70 do 107) določbe o Državnih Borzah Dela in je bil od zakonodajnega odbora sprejet že meseca decembra lanskega leta.

S tem je vprašanje Borz Dela za enkrat rešeno, in sedaj gre le še za njeno notranjo organizacijo, od katere zavisi v prvi vrsti njeno uspešno delovanje. Preden pa moremo govoriti o tej, moramo poznati pred-

vsem njene naloge. Glede na to naj mi bo dovoljeno, da pokažem predvsem na nekatere naloge, ki jih ima reševati ta zavod.

Prvo njihovo nalogo označuje že samo ime, namreč, da posreduje delo. Ta pojem je pa mnogo širši, nego se običajno misli, ker Borza Dela nikakor nima namena samo zблиževati delavca in delodajalca, ki se slučajno zglasita v posredovalnici, temveč ima predvsem nalogo, da nezaposlenim delavcem najde delo, oziroma da delodajalcem poišče delavce. Iz tega sledi, da poslovanje Borze Dela ni mehanično posredovanje med prijavljenim delodajalcem, temveč predvsem **inicijativno reguliranje celokupnega delavnega trga**. Skoro po vseh pokrajinah naše države imamo n. pr. velike množine sezonskih poljedelskih delavcev, ki ne morejo najti dela in kruha doma in naloga Borze Dela je, da jim najde zaslužek drugod. Konkretno povedano: Borza Dela ima nalogo, da najde vsako pomlad v inozemstvu posla za najmanj 20.000 poljedelskih delavcev in da skrbi za to, da tam ne bodo zlorabljeni. Obratni slučaj: Pri nas vlada veliko pomanjkanje stavbnih delavcev in specialistov za vse panoge, vsled tega je naloga Borze Dela, da

privede iz inozemstva vsako sezono najmanj 5 do 6 tisoč stavbnih delavcev ter da posreduje iz inozemstva najrazličnejše specialiste, varujoč pri tem interese domačih delavcev. Daje potrebuje n. pr. eksploatacija naših gozdov, ki tvori eno najaktivnejših postavk našega narodnega gospodarstva stalno velike mase izvežbanih gozdnih delavcev. Doslej so vršili ta posel Ličani, Bosanci in Slovenci, a iz teh krajev ni mogoče kriti niti polovico potreb, zato so prihajale v naše gozdove vedno velike mase takih delavcev iz Italije, Avstrije in s Karpatov. Naloga naših Borz Dela je, da te delavce preskrbi, a pri tem ščititi interese naših nezaposlenih delavcev, kar je mogoče samo na ta način, da se poljedelski delavci polagoma prevajajo na gozdna dela. Takih problemov bi mogli navesti še celo vrsto, a že iz zgorajšnjega se vidi, da pojem posredovanja dela nikakor ni tako ozek in enostaven, kakor se običajno misli, in kakor na prvi pogled izgleda. Iz povedanega je tudi razvidno, da imajo Borze Dela naloge in da morajo reševati vprašanja, ki so največje važnosti za naše najširše narodne mase in ki globoko posegajo v vse naše narodno gospodarstvo. (Konec prihi.)

*) Ta članek posnemamo z avtorjevim dovoljenjem iz letošnje 3. štev. „Socialnega Preporodjaja“, službenega organa Ministarstva za socialno politiko, ker se nam zdi potrebno, da svoje bralce natančneje seznanimo s to institucijo, ki se nahaja po zadnjih časopisnih vesteh v težki krizi. Ured.

znam to banditsko metodo. G. Režaču je organizacija lesnih delavcev trn v peti, on že ve zakaj, zato satanski namen, razbiti organizacijo s tem, da podtika meni stvari, od katerih sem tako oddaljen, kakor g. Režač od poštenosti, če trdi kaj takega o meni. **Moje delovanje pri organizaciji je odprta in čista knjiga, kdor mi more v tem oziru kaj očitati, naj pove javno — jasno — brez zavijanj, in najbolj toliko možat, da se tudi pod svojo trditvev podpiše.** Z junakom Režačem pa bi bilo edino primerno, da bi se z njim prej kot bi mu to bilo ljubo po pristni gorenjski šegi pomenil, odkod imam denar za vilo, ka-

tere ne zidam. Tako bi bilo njegovi radovednosti v vsakem oziru zadoščeno.

G. Režaču, in vsem njegovim zvestim učencem, ki jim je Režačeva metoda evangelij, družinsko življenje ideal, pa pošepčujem še na uho besede, ki jih je menda napisal rajni Aškerc:

.....pa reč hrast,
le hodi se past, prase, na mojo last,
pasí se, kol'kor ti drago,
svojo puščaj tu nesnago,
moja ni trpela čast,
prase si ti, jaz sem hrast.

V Ljubljani, 13. junija 1922.

V. Zore.

Podpora brezposelnih in Ministrstvo za socialno politiko.

Na drugem mestu prinašamo razglas ljubljanske „Državne Borze Dela“, glede podpore brezposelnih. Časopisje se je zadnje čase opetovano bavilo z orientalskimi razmerami v tem važnem ministrstvu, ki nima niti najprimitivnejših pojmov o resni in sistematični socialni politiki ter vztrajno demontira še one socialno politične ustanove, ki smo si jih uredili po prevratu sami. To tudi ni nič čudnega, saj zavzemajo vsa važnejša mesta v tem ministrstvu baje le politični priganjači, podrejena mesta pa nezreli študentje, kar je bilo pa resnih delavcev, so jih pa polagoma izrinili ter jim onemogočili vsako uspešno delo.

Kake pojme imajo v Ministrstvu za socialno politiko o svojih nalogah, nam zopet lepo kaže omenjeni razglas Državne Borze Dela, vsaj iz njega bi bilo sklepati, da je zrasla njegova vsebina na belgrajskem birokratskem zelniku. Tako imajo na primer pri teh odredbah pravico do brezposelne podpore samo oni sezonski delavci, ki so se nahajali tekom žive sezone na delu, oni pa, ki niso mogli dobiti dela, so pa od podpore izključeni. Sezonski delavec, ki je tekom žive sezone delal, si je lahko za mrtvo sezono prihranil vsaj nekaj, da bi mu ne bilo treba poginiti od lakote, dočim so oni sezonski delavci, ki niso mogli dobiti dela (n. pr. tisoči Prekmurcev), ali so delali le izjemoma ali pri slabejše plačanem delu, so

izključeni od podpore in izročeni s svojimi družinami največjemu gladovanju. Dalje določa ta famozna odredba, da so izključeni od podpore vsi bolni delavci, ko so ti vendar v prvi vrsti potrebni podpore. Tudi vsa ostala določila so skrajno nejasna in vrata so odprta največji samovolji.

Skrajni čas je že, da se začne naša javnost, zlasti pa naše delavstvo, ki je v prvi vrsti zainteresirano na tem ministrstvu, bolj pečati z razmerami, ki vladajo v njem. Treba bo pregledati prav natančno, koliko smo glede socialne politike zadnja leta — nazadovali. Poiskati bo treba vzroke ter točno formulirati naše zahteve, zlasti glede vprašanja centralizacije in decentralizacije, ker vidimo vsak dan bolj, da centralizem polagoma, a sistematično uničuje naše socialno politične pridobitve.

Delavstvo nobene druge države bi ne dopuščalo, da se tako vzdržema odpravljajo njegove socialne pridobitve, kakor se to godi pri nas. To je v dvojni smeri žalosten pojav: ne-socialni duh vladajočih strank v državi in nebržnost delavskih organizacij, ki rajši trati svoje moči za osebne boje in za premlevanje škandalov, ne pa za pravice. Zločinci so, ki delavstvu krađejo pridobljene pravice, še večji zločinci so pa tisti, ki delavstvo zavajajo v sedanjo agonijo s praznimi frazami, namesto, da bi ga vodili v boj.

Pokojninsko zavarovanje priv. uradnikov.

Dne 1. julija 1922 stopi v veljavo naredba ministra za socialno politiko, ki zvišuje število plačilnih razredov in spreminja oz. zvišuje tudi vračun-

ljivi letni zaslužek, mesečne zavarovalne prispevke in letne premije v slučaju upokojitve nameščenca. Nova lestvica je sledeča:

Razred	Službeni prejemki na leto		Mesečni prispevek se računa od prejemkov	Mesečni zavarov. prispevek znaša	Od mesečnega zavarov. prispevka mora plačati		Letna pokojnina
	od	do			nam.	delod.	
	Din	Din			Din	Din	
I.	150	1080	600	6	6	—	450
II.							
III.							
IV.							
V.	1620	2400	1800	18	18	—	1350
VI.							
VII.							
VIII.							
IX.	2400	2880	2400	24	21	3	1800
X.	2880	3480	3000	30	24	6	2250
XI.	3480	4200	3600	36	27	9	2700
XII.	4200	5040	4200	42	29	13	3150
XIII.	5040	6000	4800	48	31	17	3600
XIV.	6000	7200	6000	60	35	25	4500
XV.	7200	8640	7200	72	39	33	5400
XVI.	8640	in čez	9000	90	45	45	6750

O pokojninskem zavarovanju privatnih uradnikov bomo še spre-

govorili.

Amnestija.

Naša ustava daje kralju pravico, da sme onim, ki so obsojeni ali preganjani zaradi kaznivih dejanj, izpregledati kazen in kazenske posledice oziroma ustaviti zoper nje kazensko postopanje. Kralj ima navado, da ob važnih dogodkih, zlasti v svoji rodbini, izkazuje svojo milost onim, ki so obsojeni ali kazensko preganjani. Tako je izdal tudi sedaj, povodom svoje poroke, za nekatera kazniva dejanja amnestijo, oziroma je

odpusil kazni. Glavne določbe sedanje amnestije so sledeče:

1. Vsa zločinstva zaradi razžaljenja kralja ali članov kraljevske hiše, storjena do 8. junija t. l. se popolnoma amnestirajo. Odpuščene so vse kazni in se ustavijo tudi vsa kazenska preganjanja zaradi takih dejanj.

2. Popolnoma se tudi odpuščajo vsi tiskovni delikti političnega značaja, storjeni do 9. januarja t. l. Pri-

vatne žalitve zaradi žaljenja časti pa se ne odpuščajo.

3. Vsem tistim, ki so bili do 8. junija t. l. obsojeni zaradi kateregakoli kaznivega dejanja na zapor ali ječo do 2 mesecev ali na denarno kazen do 1000 dinarjev, se te kazni popolnoma odpuščajo. Tistim, ki so bili obsojeni na zapor ali ječo od 2—6 mesecev, se kazen tudi popolnoma odpušča pod pogojem, da od 8. julija t. l. dalje skozi 5 let ne učinijo nobenega hudodelstva in nobenega prestopka iz koristoljublja (tatvine, goljufije itd.) Tistim, ki so bili obsojeni na zapor ali ječo od 6—12 mesecev, se odpušča tri četrtine kazni pod istim pogojem. Izvzeti pa so:

a) tisti, ki so obsojeni po zakonu o zaščiti države (obznana!);

b) državni in drugi javni organi, ki so obsojeni, da so se dali podkupiti v službi;

c) železniški in poštni uslužbenci zaradi tatvine blaga, izročene železnici ali pošti;

d) osebe, obsojene po zakonu o pobijanju draginje;

e) tisti, ki so bili v petih letih pred zadnjo obsodbo obsojeni zaradi prostega hudodelstva ali zaradi prestopka iz koristoljublja.

4. Vsem onim, ki so bili obsojeni na več kakor 12 mesecev, se odpušča ena četrtina kazni, ako poprej še niso bili kaznovani zaradi prostega zločina. Ako pa so bili že enkrat poprej obsojeni zaradi prostega zločina, pa se jim odpušča samo ena petina kazni. Izvzeti pa so tudi od te amnestije tisti, ki so bili obsojeni zaradi umora, po zakonu o zaščiti države ali pa so bili sprva na smrt obsojeni in pozneje pomiloščeni na ječo.

V znamenju kulture.

Tujci, ki so ta in minuli teden posetili Ljubljano, so odnesli prav čedne vtiske s seboj. Zlasti ako so to bili posetniki, ki iz pcestnega življenja glavnega mesta pokrajine presojajo kulturo naroda, bodo imeli priliko zopet pisati o Slovencih kot narodu najnižje kulturne stopnje in izobrazbe. Kaj pa je bilo? E, kaj drugega, vojaški nabor smo imeli v Ljubljani. Kakor vsako leto, tako so tudi letos prišli do nezvesti pijani fantje na nabor in rjovel po ljubljanskih ulicah, tako, da smo se sramovali takega naraščaja. Različni napredni časopisi so že prejšnja leta pisali o teh škandalih, pa — pomagalo ni nič. Ali ni to posledica zanemarjene vzgoje?

V zmislu treznosti in duševne inteligence se torej premalo dela. Izgovor na povojno razpoloženje je že preveč obrabljena fraza. Naloga, ki jo ima tu duhovna in svetna inteligenca, ta preveč zanemarja. Kje tukaj velja tista baharija, da imamo narod na vrhvi? Če bi vsi faktorji, ki imajo vpliv na narod, zastavili svoje sile v tem zmislu, da se odpravi to zlo, bi to imelo prav gotovo mnogo uspeha. Ako bomo čakali, da bo šola sama storila svojo dolžnost, bo še precej časa trajalo, kajti — dolgo še ne bo imel učitelj na deželi potrebne avtoritete in ugleda, ki bi ga pri svojem kulturnem delu že zdavnaj moral imeti.

— k.

POLITIČNI PREGLED.

Ljubljanske občinske volitve bi morale biti v zmislu občinskega volilnega reda te dni že razpisane, ker je po razpustu že minilo 4 tedne. Popolnoma negotovo je, kdaj bodo volitve v Ljubljani. Vsekakor pa je tako nezakonito odlašanje volitev nov apel na volilce, da si ne dajo kratiti svojih državljskih pravic. Kako pride radikalskodemokratska vlada do tega, da krši zakone? To je neumljivo. Na odgovor morajo biti meredajni faktorji pripravljeni ob volitvah.

Gospod minister dr. Žerjav je prišel pri demokratih v precej veliko nemilost. Demokrati čutijo, da jim ta mož na ugledu silno škoduje zaradi svojega absolutističnega ravnanja in ker je zapleten, da si ne direktno ali osebno-sebično, v svinčevo afero. Minister ostane le še toliko časa, da bo imel pravico do pokojnine za ministra na razpoloženju.

Dopolnilne občinske volitve so se vršile te dni na Viču, v Polju in v Borovnici. Značilna za te volitve je izredno slaba udeležba. Na Viču je volilo komaj 45 odstotkov volilcev. Socialisti so vobče obdržali prejšnjo višino glasov. Prejšnji komunisti so pa večinoma doma ostali, en del je pa volil skupno s klerikalci. Želeti bi bilo, da bi se mogla dobiti čimprej skupna baza, ki bi omogočevala sodelovanje socialistov in komunistov. Prišel bo, upamo, čas, ko se bomo drug drugemu čudili, čemu smo se pravzaprav kregali. Zmagoslavje SLS ni utemeljeno, glasove, ki so jih

dobili od drugih pristašev, bodo pri prihodnjih volitvah z isto sigurnostjo izgubili. „Novi Čas“ je zamolčal, da nosilec liste SLS na Viču ni krščanski socialc. Na Viču so se baje go-dile tudi nepravilnosti. Če je povod za pritožbo, naj socialisti sami zase protestirajo in naj se ne družijo z demokrati.

Velike demonstracije blokašev so imeli v Zagrebu, ki so bile naperjene proti Sokolom. Vlada grozi z represalijami, če bi se demonstracije ponavljale.

Pašič se jezi na demokrate, ker mu postružejo opozicijo proti vladi na Hrvaškem, v Sloveniji pa so zapleteni v svinčevo afero. Baje se Pašič resno bavi z mislijo, da se demokratov iznebi ali sam ali s pomočjo kake druge radikalske avtoritete. Že lja Pašičeva se bo pred volitvami težko dala realizirati, po volitvah bo pa taka operacija lajša, ker bodo demokrati pri novih volitvah izgubili največ mandatov ter se bodo na njih račun ojačile reakcionarne stranke.

Pri volitvah na Madžarskem so dobili socialni demokrati 25 poslancev. Vladi vdanih poslancev je 164. Zbornica šteje 245 poslancev.

Kapp umrl. V Nemčiji je umrl Vollbenk Kapp, ki je dne 13. marca 1920 napravil monarhično revolucijo ter za nekaj dni zavzel Berlin in se dal razglasiti za državnega kanclerja.

Lenin je baje nevarno bolan. Listi poročajo, da je njegovo stanje brezupno.

DNEVNE VESTI.

Poštno položnice smo priložili današnji številki „Zarje“ vsem tistim, ki še niso plačali naročnino. Vse prijatelje zdravega delavskega pokreta nujno prosimo, da takoj vpošljejo naročnino. Zanimanje za „Zarjo“ je veliko, kar potrjuje, da smo storili le sveto socialistično dolžnost, ko smo začeli izdajati list, v katerem se resno razpravlja o delavskem vprašanju. Ako bo list našel povsod ugoden odmev, kar, upamo, da se kmalu zgodi, bo list izhajal tudi večkrat na teden. Potreba bi bila že danes.

Sodrugom v preudarek. Bernot prikazuje v svojem „Napreju“ nekaj sodrugov in nesodrugov, kako so ne-

pošteni. Imena spravlja v zvezo, da bi vse skupaj oblatil, čeprav nima ničesar očitati. Med vrsticami hoče povedati, da so to sami nepoštenjaki, o katerih pa ve vsa poštena javnost, da so delali vedno v interesu proletarske stranke in delajo še danes. Če mislijo sodrugi, da je to, kar dela Bernot resnično in prav, naj mu verujejo, svobodno jim, toda prepričani smo, da bodo prav kmalu uvideli, da je njegovo delo gola demagogija najnižje vrste, ki se je sodrug niti v najskrajnejšem slučaju ne bi smel poslužiti. „Zarja“ ima v zmislu organizacijskega statuta pravico izhajati in sodrugom naravnost priporočamo, naj citajo „Naprej“ in „Zarjo“, da bo-

do čimprej na jasnem, kdo ima prav. Če bi imel Bernot lepe namene, bi se mu „Zarje“ ne bilo treba bati, ker bi se moral veseliti, da imamo sedaj resen list, ki hoče pospeševati naše skupno stremenje. Tega pa, kakor vidimo, noče — že ve zakaj — par stotisoč kronic je tudi nekaj.

Svinčena afera ni nič več senzacija. G. dr. Žerjav joka v „Jutru“, kako idealno je delal, ravnatelj gospod Kamenarovič pa zahteva natančnega računa, kam sta šla dva milijona, s katerima demokratska stranka ni razpolagala, ter zahteva od ravnatelja Praprotnika, da izdatke z obrestmi vred povrne Jadranski banki, da jih eventualno votira v dobrodelne namene. Praprotnik ima menda milijone, ali bo hotel slišati o dobrodelnih namenih Jadranske banke ali ne, je drugo vprašanje.

Afera demokratskih mladincev je tudi ta teden dala mnogo posla dnevnemu časopisju. Ravnatelj Kamenarovič je napovedal, da bo vložil tožbo zoper one demokratske politike, ki so dvigali denar iz fingiranih kontov Markovič in Lavrič. Dr. Žerjav in dr. Kramer se pereta v „Jutru“, dr. Kukovec je pa prav nemilo apostrofiral dr. Trillerja in dr. Ravniharja, ki jih menda smatra za voditelja starejše demokratske struje.

Samostojna kmetijska stranka je tudi dobivala denar iz kupčij, ki jih je delal Praprotnik, kakor pravi ravnatelj g. Kamenarovič.

Kaj Jutro ne ve, da je bil imenovan prav te dni v ravnateljstvu središnjega urada za zavarovanje delavcev tudi Avgust Praprotnik, ki preživlja zadnje čase dneve najhujših očitkov. Torej: ne samo Franchetti, tudi Praprotnik je član. Zakaj ne registrira tega Jutro?

Vpisovanje na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani za šolsko leto 1922/23 se vrši 1. 3. in 4. julija t. l. vsakokrat od 9. do 12. ure dopoldne. V I. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili IV. razred srednje šole ali nastavni razred meščanske šole ali IV. razred liceja ali III. razred meščanske šole. Za te ni sprejemnega izpita. Na podlagi sprejemnega izpita se pa sprejemajo v I. letnik učenci in učenke, ki so dovršili VIII. razred ljudske šole. V II. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili I. letnik dvorazredne trgovske šole, ki je ali državna ali pa ima pravico javnosti. Učenci in učenke naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ter naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. — **Ravnateljstvo.**

Podpiranje brezposelnih. Ministrstvo za socialno politiko je poveljalo z dopisom 2125 z dne 16. maja Državnim Borzom Dela v Sloveniji izplačevanje brezposelnih podpor. Glasom tega odloka imajo pravico do brezposelne podpore vsi brezposelni, ki so se prijavili v Borzi Dela, a jim ta tekom treh dni ni mogla preskrbeti posla, odnosno ga niso našli medtem sami. Izvzeti so od podpiranja: 1. Poljedelski in gozdni delavci ter vsi sezonski delavci za čas sezone, tekom mrtve sezone imajo pa pravico do podpore le oni, ki so se nahajali v živi sezoni na delu. 2. Vsi bolni delavci, kakor tudi oni, ki so za delo nesposobni. Podpora znaša za glavarja družine 3 Din dnevno, za vsakega družinskega člana pa še po 0.50 Din. Med člane družine se štejejo žena, oče, mati in otroci do 14. leta, vsi pa morajo dokazati, da so nezaposleni, da nimajo nikakega imetja, da ne uživajo nobene druge podpore (tudi invalidnine, katerekoli zavarovalnine itd. ne). Podpora se izdaja brezposelnemu nepretrgoma največ mesec dni v letu, izgubi pa podporo, kdor prostovoljno, brez tehtnega vzroka ali vsled stavke zapusti delo; kdor ne bi sprejel od Drž. Borze Dela dodeljenega mu posla; kdor bi podporo trošil za igranje, pijančevanje itd. Ker je v svrhu podpiranja dodeljena vsota zelo omejena, se bo dovoljevala kodpora le najpotrebnejšim (zlasti onim, z družino) in tudi samo za kratek čas. Kdor tedaj reflektira na brezposelno podporo, naj se zgleda od 20. t. m. dalje osebno pri podružnici v Ljubljani ali

Mariboru z vsemi svojimi dokumenti. Le v izjemnih okoliščinah je (oddaljenim) dovoljena tudi pismena zglasitev. — **Državna Borza Dela**

Pokrajinski urad v Ljubljani.

Kongres uslužbencev bolniških blagajen in nezgodnih zavarovalnic. Minulo soboto in nedeljo se je vršil v Zemaljski blagajni v Zagrebu kongres uslužbencev bolniških blagajen in nezgodnih zavarovalnic v Jugoslaviji. Prišlo je nad 30 delegatov, ki so zastopali nad 700 uslužbencev iz vseh delov države. Iz Hrvaške, Slavonije in Vojvodine so prišli tudi zdravniki, ker imajo tam uslužbenci in zdravniki skupno organizacijo. Kongres je razpravljal izključno o stanovskih zadevah z ozirom na položaj, ki ga ustvarja novi zakon o delavskem bolniškem in nezgodnem zavarovanju. Nasprotstev ni bilo nobenih in se je dosegel v vseh točkah popoln sporazum. Najvažnejši sklep je ta, da se strnejo vse obstoječe organizacije v državno zvezo, ki se jej bo skušalo pritegniti tudi zdravnike, kjer so samostojno organizirani. Izvoljeni akcijski odbor, v katerem sta tudi dva Slovenca (zastopnika Okrajne bolniške blagajne in Začasne delavske zavarovalnice za slučaj nezgode v Ljubljani), je takoj pričel z delom. Novi organizaciji želimo najlepših uspehov. Naš list bo drage volje priobčeval vse zadeve tičeče se te organizacije, ki naj bo strogo stanovska.

Kaj se ti fantič v nevarnost podajaš... Dr. Oster Rezač alias najbrže Zvonimir Bernot je napisal v „Napreju“ od 14. junija članek poln prikritih insinuiacij na posamezne osebe. Na stvarno pisanje „Zarje“ reagira ta bogsegausmili tajnik stranke s tem, da brizga strup na vse njemu neljube osebe. On in njegov štab so nastopili torej pot osebnega boja, gospodje pa naj pazijo, da jim na tem, zanje tako opolzkem potu, ne izpodrsne. Delavstvo jih bo pustilo obsedeti, ko mu postrežemo z opisom. Vzelo bo bič in očistilo tempelj strankinega tajništva ljudji, ki delajo po običaju provokaterjev in njih priveskov. **Komar.**

Laž ima kratke noge. „Naprej“ od srede navaja tudi mene v svojih duhovitih polemikah, češ, da mi je dalo grafično delavstvo „brco“ kot predsedniku organizacije. Nisem bil nikdar predsednik te organizacije, pač pa tajnik in podpredsednik okolo dvajset let. Predsedniškega mesta nisem maral prevzeti, dasi ga mi je organizacija večkrat še pozneje ponujala. Z ozirom na neumno notico v „Napreju“ mi pošilja organizacija to-le izjavo:

Odbor podružnice Ljubljana „Saveza Grafičnih Radnika Jugoslavije“ izjavlja, da je tovariš Ivan Milnar sam odložil funkcijo v naši organizaciji ter tudi na ponovni poziv zaupnikov, da naj prevzame kandidaturu, tega ni storil.

Da uživa tov. Ivan Milnar še vedno dopolnjevanje grafičnega delavstva v Ljubljani, dokazuje to, da še vedno vrši funkcijo podpredsednika „Dobrodelnega društva grafičnega delavstva za Slovenijo.“

V Ljubljani, 14. junija 1922.

Savez Grafičnih Radnika u Jugoslaviji. Podružnica Ljubljana.

D. Kosem, s. r. A. Gundrum, s. r.

Iz te izjave je razvidno, ker poslanec Bernot in drugi okolo „Napreja“ dobro vedo, kako je bilo s to stvarjo, da je „Naprej“ objavil svojo trditev zato, da bi me smešil. Svobodno jim! Da tako postopanje ni pošteno, pa lahko razume vsak pošten človek.

Ivan Milnar, s. r.

Na naše vprašanje v zadnji številki „Zarje“, kateremu poslancu so bile ustavljene dnevnice, ker se ni udeleževal sej skupščine, se je oglašil „poslanec“ Zvonimir Bernot, ki razklada v „Napreju“ od minule srede na dolgo in široko vse mogoče stvari, o glavni stvari, o tem namreč, če so mu bile ustavljene dnevnice, ker je bil kot poslanec „preveč priden“, pa junaško molči. O stvari in o tem, kako je „poslanec“ Bernot zopet prišel do dnevnice, bomo govorili v prihodnji številki. Povedali bomo tudi, v kakšno zadrego je

spravil socialistični klub, ker se ni hotel udeležiti seje, v kateri se je volila anketna komisija za preiskanje krivde bivšega vojnega ministra generala Žečeviča radi številnih obolenj in smrti vojaških vpoklicancev. Vse pride lepo na vrsto, samo nekoliko potrpljenja prosimo. — Naukov poslanca Bernota o morali pa urednik „Zarje“ ne potrebuje. s

Draginjske doklade železničarjem. Finančni odbor je sklenil, da se dovolijo železničarjem za dobo od 1. januarja 1922 dalje, dočim je vlada hotela plačati te doklade le od 1. aprila dalje. Za železničarje se je na seji zavzel tudi s. Korun. Dolgo časa se je vlekl stvar in še je vprašanje, če bodo te doklade vsaj take, da vsaj nekoliko omilijo bedo med železničarji. Posebnega zaupanja do ministrov nimamo.

Plašč po vetru. Lani je „Naprej“ silno zabavljaj radi ljubljanskih županiških volitev. Letos je seveda drugega mnenja, ker je sprevidel, da se ljudje ne dajo komandirati po eksekutorsko. Obrnil je svoj zakrpani plašč po vetru. Pa še prav zmudilo se mu je. Preteklo sredo zvečer se je vršil v restavraciji pri „Novem svetu“ na Gosposvetski cesti sestanek zastopnikov vseh opozicijskih strank v Ljubljani. Vabila na sestanek je razposlal strokovni tajnik Kaiser po naročilu Bernota. Lani je rohnol zoper „meščanske“ stranke, zdaj bi jih pa najraje kar zapisal v svoj register. Prav po trobentarsko! Naša organizacija ni bila povabljen, zato Bernot tudi ni poročal o svojem poslanskem delovanju. — Sestanek je potekel brez uspeha.

Vozni red južne in državne železnice, veljaven od 1. junija 1922 in koledar za leto 1922 je izšel in se dobi po vseh tobakarnah in kolporterjih časopisov v Ljubljani za ceno 3 dinarje.

Dopisi.

Maribor. Sodrug piše: Da ne bo nobenega nesporazumljenja, naj takoj povem, da pišem v svojem imenu. Mariborčani smo že dolgo vedeli, da nameravajo ljubljanski sodrugi izdati svoj list. Do zadnjega smo mislili, da bo ostalo le pri besedah, ker smo bili od ljubljanskih sodrugov vjeni več besed nego dejanj. Prva številka „Zarje“ nas je pa prepričala, da so smatrali ljubljanski sodrugi svojo obljubo resno. Če smo pri prvi številki še dvomili, nas je druga številka uverila, da so se zbrali okoli „Zarje“ jako resni sodrugi. O „Zarji“ se sliši tukaj splošna hvala. Če se bo „Zarja“ razvijala v tej smeri naprej, bo slovensko delavstvo nanjo lahko ponosno. List bo tem boljši, čim bolj se bo izogibal osebne gonje, brez katere nekateri novinci v stranki ne morejo živeti. S tem pa ne mislim reči, da naj „Zarja“ na neopravičene prostaške napade molči. Ne! Zavrne naj vsak napad; toda mirno in dostojno; svoj odgovor naj podpre z dokazi. Dela naj za pomirjenje duhov, za slogo, za enotno delavsko fronto, pa bo imela vse mariborsko delavstvo za seboj. Delavski list mora poučevati, vzgajati in buditi razredno proletarsko zavest, ne pa otepati okoli sebe kakor surovina in pisati v bezniskem tonu. Napak ne sme nikoli olepšavati, temveč si prizadevati, da jih odstrani. Prvi dve številki „Zarje“, sta nas prepričali, da hoče iti po teji poti. Prilagam 40 K za tiskovni sklad.

Maribor. Pred tremi tedni se je vršil v Ljudskem domu v Mariboru dobro obiskan shod stavbinskih delavcev. Med shodom se je prikradel v dvorano neki neznan človek, ki je rekel, da ga pošiljata predsednik stranke s. Koren in okrožni tajnik s. Leskovšek iz Celja. S seboj je imel neko resolucijo zoper sodruga Kocmurja. Prosil je, da naj bi se ta resolucija na shodu sprejela, potem pa poslala pokrajinski upravi v roke g. Adolfa Ribnikarju. Resolucija je bila podobna oni, ki jo je svoj čas „Naprej“ priobčil. Mož je moral odkuriti urnih krač. Mariborčani nismo za take denuncijantske posle. Možic,

ki je bil videti na eno oko slep, je trdil, da je stavbinski delavec iz Celja. Kdo ga je poslal v Maribor, kdo mu plačal vožnjo? Ali spadajo take podlosti med strankine posle? — Očividno.

Velenje. Zadnje nedeljo je bil tukaj v gostilni pri Raku shod, na katerem je govoril kovinski strugar Ivan Krušič iz Trbovelj. Govoril je še precej dobro, le „Zarjo“ si je nekoliko privoščil. Poslušalci so se muzali, ker so vedeli, kje nekatere čelvelj žuli. Pri nas tla za gonjo zoper stare sodruge niso godna. Mladi lovci na mandate naj prej pokažejo, kaj znajo. Stari sodrugi so delali že takrat, ko ni bilo nobenih mandatov. „Zarja“ se nam prav dopade; le žal, da ste je premalo poslali. Predno smo jo dobili, smo mislili, da bo to kak meščanski list, zdaj smo se pa prepričali, da smo bili nafarihani. Le tako naprej, sodrugi, pa bo kmalu zopet popravljen, kar so nam naivni ljudje podrl.

Tiskovni sklad „Zarje“.

II.

Za tiskovni sklad „Zarje“ so darovali:

1. Cobal Melhijor, Zagorje	200 K.
2. E. F. Ljubljana	40 „
3. R. M., Ljubljana	800 „
4. K. Š., Leskovec pri Ptuj	100 „
5. Š. J., Ptuj	50 „
6. K. J., Ptuj	50 „
7. Neimenovani, Ptuj	60 „
8. Zarjan, Ptuj	30 „
9. Neimenovani, Strnišče pri Ptuj	60 „
10. N. N., Ptuj	50 „
11. S. J., Ljubljana	40 „
12. L. S., Ljubljana	40 „
13. M. J., Ljubljana	100 „
14. S. A., Ljubljana	100 „
15. Dr. Anonymus, univerza	40 „
16. Poštenosti do zmage	40 „
17. Tokan Ivan, poslanec, Beograd	200 „
18. B. M., Ljubljana	9 „
19. Antikričač, Maribor	40 „
20. Dr. K. A., Ljubljana	364 „
21. Š. A., Ljubljana	80 „

Skupaj . . . 2493 K

Hvala vsem darovalcem!

Javna prošnja.

Podpisani se obračajo tem potom na vslovensko javnost, na denarne zavode in občine vse Slovenije s prošnjo, da prispejijo na pomoč medicinski fakulteti v Ljubljani in ji omogočijo dograditi anatomsko-fiziološki institut.

Že pred dvema leti je pričela fakulteta z zgradbo, ki naj bi napravila konec razmeram, s katerimi se ima boriti fakulteta že tri leta v ozkih prostorih deželne prosekture, ki je dala v prvi sili zavetje trem medicinskim institutom. V pojasnilo teh obupnih razmer navajamo samo deljstvo, da razpolaga fakulteta samo z enim prostorom za dijake, ki služi obenem kot predavalnica in kot secijska dvorana. V tem razmeroma majhnem prostoru se predava vsako dopoldne od pol 8. ure naprej, popoldne pa secira v istem prostoru 30—40 medicincev. Tu se vrše rigorozni izpiti in predavanja iz sodne medicine za juriste in iz somatologije za filozofe. Fakulteta nima prostora za številne preparate, za knjižnico in za druga učila, dragi aparati leže nad leto dni v zabojih, mikroskopične vaje se vrše na ozkem hodniku, vse poslopje je do skrajnosti prenapolnjeno... V neposredni bližini pa stoji nova zgradba v vrednosti več milijonov, ki je že zdavno pod streho, ki se pa vsled pomanjkanja denarnih sredstev ne more izročiti svojemu namenu. Že od konca meseca marca t. l. počiva vse notranje delo v novem poslopju in bo glede na skrajno skrajne postavke univerzitetnega proračuna skoraj gotovo počivalo tudi v bodoče, če ne prisloži slovenska javnost fakulteti, ki vrši tudi v teh težkih razmerah v polnem obsegu svojo dolžnost, na pomoč. Vsi pozivski fakultete dobiti potrebne državne kredite so ostali do sedaj brezuspešni.

Blagohotni prispevki naj se blagovolijo poslati ljubljanski kreditni banki v Ljubljani. Ljubljana, 10. junija 1922.

Zvonimir Bernot, Anton Brandtner, Ivan Deržič, Andrej Kalan, dr. Vekoslav Kukovec, dr. Danilo Majaron, dr. Ljudevit Perič, dr. Anton Korošec, dr. Ivan Tavčar, dr. Karel Triller, dr. Karel Verstovšek.

Izdajatelj in odgovorni urednik dr. L. Perič. Lastnik Konzorcij „Zarje“. — Tiska tiskarna J. Blasnik naasl. v Ljubljani.